

ماهر ستار

میژوی هونهر دیمه نیکي شپزه و نیگهران ده خاتمه بهر ده سستی نهومیژوونوسانهی له بوارگی گه شه کردنی زانستی و فله سلفی دا توژینه وه ده که ن. وادیا ره کار کردن له م دوواره دا پرۆسه یه کی به ره هم هیئره گهر به باشی نه نجام بدریت. نه مه بزواتیکي پیشکته وه، له کاتیکی دو اکه وتسن که لین ده خاتمه پرۆسه ی بهرده و امیه وه. به لام له هونهر دا نه م چه مکه جیاواز تره له بهر نه وه ی دروست بون و چه سپاندنی هر قوتابخانه یه ک یان ریچکه یه کی هونهری په یه وه سته به هیدی هیدی دو اکه وتنی له بهره و پیشچوون. جگه له وه ی که هر قوتابخانه یه کی هونهری کامل بوون له جوړی تی ری بازی خوی دا رایي ده کات. رهنه م میژوونوس بوخوی توانای رافه کردن وه چوینی تی دروست بوونی نه م جوړه جولاندنه وه نه بییت. به هه مان شیوه

قادر میرخان

کاری هونهری وه ک هر چالاکیه کی دی پیوستی به رایه لی په یه ونه ی هه مه لایه نه و فره جوړ هه به تا کو ئالو گوړی روانینه کان به ره هه مه کان ده وله مهنده رو کاملتر بکات، لای خومان هونهر مهنده ندان خویان هه ستیان به گرنگی نه و لایه نه کردووه و پیش حکومت و ده سلات هه ولی دروست کردنی په یه ونه ی گواسته نه وه ی نه زمونه نو پیه کانیا ن داوه، چ به ره هه می لای خومان بو دره وه یان به پیچه وانده وه.

هونهر مهنده و به ره هه مه کی پیوستی به تیکه لاوبوونه و دابراو گوشه گیری خاموش و کی ده کات، سروشتی هونهر کرانه وه و تیکه لاوبوون و ئالو گوړی روانینه کانه.

هر کی وه زارته روښنیری به که ده بویه بهر نامه ی توکمه ی بو نه مه هه بویه له روانگی بهر نه وه ونه ی کولتوره وه لیبی بروانیا به و سالاته و به پی پلان، دوور له خومانه و ناسیوا تی و په یه ونه ی که سایه تی و خزم خزمینه، به پرۆه ی شیاوو که سی شیاوی گشت بواره جیا جیا کانی به سر برکرایه ته وه، نه و دیواره بهرزه ی تیکشکاندا به که نابلوقه ی به شی هره ره زوری داهینه رانی خونه ویستی نه م ولاته ی داوه.

هر نه م زهرو ره ته شه هانی هه ندیکي داوه که مشووری خویان بخون و له ری په یه ونه ی که سایه تی به پر د ریگه بو خویان بدزنه وه له دربار بوون له و شورا به، که نه م هه لانه ش هه ولی تا که که سی به بهر نه وه ونه ی تا ک تییدا له پیش هه موو نامانجه کانی دیه وه به.

نه م هه وله تا که که سی یانه ش له نه نجامدا خه رجی به که ی به ریگه ی جیا جیا بو دوا جا هر ده ده نه وه به ملی حکومتدا، چونکه نه وانه له ری وه زارته یان ده زگا، بهر پر س، که سی کی خاوه ن ده سلات له حکومت یان حزبه وه به و کاره یان هه لده ستن.

پرسپاریک له جی خویدا به ده لیم گهر چالاکی و کارو به ره هه می هر که سی ک له وانه هینده ی چاره کیکی خه رجی به که ی سوودی بو بهر نه وه ونه ی نه ته وه ییمان هه بیته، نه وه من لیره وه ده ست خو شی له وانیش و نه وانه ش که کاره که یان بو میسر کردووه ده کم.

هاتن و هیئانی که سه کان (نه گهر به ره هه میکی شی له گه ل بیت) بو ئیره، له پاشانیش دانه وه ی مه سره فقه که ی به ملی حکومتدا، هر دیسان که مه تره خه می وه زارته روښنیری به و بی بهر نامه ی به له کارنه کردن بو نه و بواره که بوشایی دروست کردووه نه و هه لانه ش بو خاوه ن بهر نه وه ونه ی به که ده ره خسیته، جگه له وه ی وه زارته یان و پرۆ گرامی بو نه و سهر دانه ی پی نیه و نه و خه رجی یانه ش بو نه م خه رج ده کرین جی خویان نا گرن.

به ته نگه وه هاتنی هونهر و کولتوری ولات هر کی وه زارته روښنیری به، بویه ده بیته هر نه ویش پلانی ناسندن و ناشان کردن داهینه کانی نه م بوارانه ی هه بیته به میوان و که سانیک که سهر دانی ولاتی نه م ده کن، بیگومان گهر وه زارته نه م نه کات نه وه که سی ک وه ک تا ک به میزاج بو چوونی خوی کونتا کت بو میوانه کان دروست ده کات، که به زوری مه به ست ناپیکیت و رووی گه شی بزاقی هونهر و کولتوری ره سنی نه م ولاته به و میوانه نا گات.

بویه چاوه ربی وه زارته روښنیری بوجلوتو پرۆه کانی له ناست به ره هه می هونهر و کولتوری بالای میله ته که ماندا بیته.

نووسه تر توشی شله ژانندن ناییت به لکو به هوی نه وه ی که ده یزانیته له زانیاری وشته مه عرفیه کان سه باره ت به و میژووه. به هیچ شیوه یه ک قابیلی تیگه یشتن وه به یه که وه به ستن نیه سهرباری هاتنه پیشی به ره به ست و ته نگ وچه له مه. پاش تیروانینیکی نریک بو ماوه یه کی زور ده توانین ته نها شته جه وه ره یه کان بیینین. و کارا تر بین له زانینی هوی رودانی شته کان وه کوخوی. دواتر نووسینی میژوو نه وه کو نووسینی روژنامه.

له وانه یه نووسه ی ئیستا وابلیت که بو ماوه یه کی زور وه له نریکه وه سهرنجی راستیه کانه ی دابیت نه و راستیانه ی که پیکه یه نری بزواته هاوچه رخنه کانی نیگار کیشان و په یکه سازیه. که چی ناتوانیت ئیدعای تیبینی کردنی بوونی هیچ یاسایه ک بکات له م میژووه. دا، به لکو

میژوی هونهر به گشتی میژویه که له په ی پیبردنی بینراو (مدرکات بصریه) وینه ی گرتووه، هه ره وه ها بینی مروف (بوجیهان به شیوازه جوړاوجوره کانی. پیده جیت که سیکی سهره تایی (بدائی) به هانه به یینه ته وه ولایت: گهر ته نه ریا ریگه یه که

هه بیته بو بینی جیهان نه وه یه که بویه که م جار مروف - چاوی به دونیادا هه لدیت، به لام نه مه راست نیه، له مه ره وه ی نه م ته نها نه و شتانه ده بیینین که و افیر کراوین بیینین، له کاتیکی نه م بینه ده بیته دابونه رییک وه له یژ یر دراوه یه کی به شیک

له کو بینراودا. هه میسه نارزه ی بینی نه و شتانه ده که یین که خومان حزمان لیبه تی، له کاتیکی نه و شتانه سنوردار نه کراوه به که م لیک یاسای سه پینراو به سهر چاودا، نه ک لریگی خورسیکی خوشه ویستی مانه وه وه کو نه و حاله ته که له ناژ ه لدا بوونی هه یه، به لکو خواسته یکه بو دوزینه وه یان بونیات نانی جیهانیکي پرله ممانه و دلنیا ی. له مه ره نه وه ده بیته

بینه کانمان گوزارشت له راستیه کان بکات. به م شیوه یه هونهر ده بیته، بونیات نه ریگ بو راستیه کان. گومانی تیدانیه نه مه ی پی ده لیبین بزووتنه وه ی هونهری هاوچه رخ له ئیستادا. به هه ولدان و نه خسه سازی بیرو هزریکی نیگار کیشیکی فره نسکی که جیهانی به شیوازیکی بابه تی ده بینه ده سستی پیکرد، وه هیچ نه یه که له م وشه دانیه، جیهان نارزه ووی بینه ی سیزان بو، یان نه و به شی نه و بیری لیده کردووه وه کوبابه ت، به بی هیچ هاتنه وانه یه کی هزری ورد یان سوزه لاوازه کان، ئیمپرسیونیزمه کان به نیگایه کی خودیه وه ته ماشای جیهانیا ن ده کرد، هه ره وه ها جیهانیش له ریگای بوچونه جیاوازه کاندای خوی به نه وانی ناساند. هه مو بو نه یه ک وینا کردنیکی دیار و جیاوازی به جی ده هیشت له سهر زانین و پیگه یشتنیا ن، بویه

له بو ههر بو نه یه ک کاریکي هونهری جیاوازه کرایه. به لام سیزان نارزه ووی وه لاختنی رووی شته بریسکه دار ونه نیگایه کی ده کرد له مه ره روشتن به ره و راستیه نه گوره کان. که هه میسه له ژیر نه و وینه بریسکه دار و ته مهن کورته دا به دی ده کرا وه سته کان ده ری ده خستن بهر نه نگ و شیوه ی گوراو (kaleidoscope)

به سود وهر گرتن له کتبی (الموجز فی تاریخ رسم الحدیس

نووسه تر توشی شله ژانندن ناییت به لکو به هوی نه وه ی که ده یزانیته له زانیاری وشته مه عرفیه کان سه باره ت به و میژووه. به هیچ شیوه یه ک قابیلی تیگه یشتن وه به یه که وه به ستن نیه سهرباری هاتنه پیشی به ره به ست و ته نگ وچه له مه. پاش تیروانینیکی نریک بو ماوه یه کی زور ده توانین ته نها شته جه وه ره یه کان بیینین. و کارا تر بین له زانینی هوی رودانی شته کان وه کوخوی. دواتر نووسینی میژوو نه وه کو نووسینی روژنامه.

له وانه یه نووسه ی ئیستا وابلیت که بو ماوه یه کی زور وه له نریکه وه سهرنجی راستیه کانه ی دابیت نه و راستیانه ی که پیکه یه نری بزواته هاوچه رخنه کانی نیگار کیشان و په یکه سازیه. که چی ناتوانیت ئیدعای تیبینی کردنی بوونی هیچ یاسایه ک بکات له م میژووه. دا، به لکو

به گه ل دروست بوونی هر ریبازیکی یان بزووتنه وه یه کی هونهری پرۆسه ی روخاندنی ده ست پیده کات، هه ره وه ها چه مکی کامل بوون رهنه نه توانیت به جوړیک نه وه کان فی ریکات یان چیژ یان خاویکاته وه به لکو به پیچوانه وه. هه مان چیرو که گهر ته ماشای (الخرف السامی) بکه یین یان هه لکو لیبی نه نجه لیکی - درامایه کی نه لیبزیسی یاخود نیگار یکي فینسی. له مه ره یاسایه ک که له میژووی هونهری به کومهل دا بوونی هه یه وشایسته ی تیبینیه وه کو یاسای ژبانی که سایه تی هونهر مهنده، نه مه واده کات که نه م یاسایه نه بیته فاکته ریگ بو به ره و پیشچوون به لکوبه پیچوانه وه ده بیته هوی دو اکه وتن. له کاتیکی هاوسه نگی جیهانی ئیستاتیکی هه میسه له گوراندایه. به لی فیه لسه سوفه مه زنه کانی میژوی هاوچه رخی هونهر ده لین له مه ره نه وه ی زانیاری باشمان ده رباره ی هه یه بویه

به پیچه وانده وه، (کولینوود) له یه کی که له بوچونه کانی ده لیت: نه و دو بهر که یه خودی و بنه ره تیه، که شان به شان میژو و دروست ده بیته به کو یه وه جیگایه کی روون و ئاشکرای نیه له میژوی بابه ته که ی نه مه دا، ده توانین بلین هونهری نوئی (الفن الحدیپ) له باوکیک ده چیت مناله کانی به جیهانیش تیته وه هیچان بو به جی نه هیلا بیته. نه مه ش واده کات هونهر به ریکه وت وپاش تیته گه یشتن بهر ده وام بیته، هه ره وه ها توانای دروست کردن په یه ونه یه کانی ناییت گهر له ریگای فیه لسه سوفیک که پسرپوری له هونهر داهه بیته وه بتوانیت پیاسایه کی گونجاو، ویه کلا که ره وه بو بکات.

نه مه نه و فله سلفیه یه که پیاسه ی هونهر ده کات و ده لیت ((هونهر سونگه یه که بو تیگه یشتن له جیهان وه کو وینه یه کی بینه راور))، له هه مان کاتدا چهن دین سونگه ی تری جیگره وه ی بو تیگه یشتن له هونهر داهه یه. هه ره وه ها ده توانین به کوک بوون له سه ره مکی هیما وژماره، جیهان پیوین ورو داوه کان تو مار بکه یین.

هونهر ته نها پیوستیه تاوه کو ئیستا

به گه ل دروست بوونی هر ریبازیکی یان بزووتنه وه یه کی هونهری پرۆسه ی روخاندنی ده ست پیده کات، هه ره وه ها چه مکی کامل بوون رهنه نه توانیت به جوړیک نه وه کان فی ریکات یان چیژ یان خاویکاته وه به لکو به پیچوانه وه. هه مان چیرو که گهر ته ماشای (الخرف السامی) بکه یین یان هه لکو لیبی نه نجه لیکی - درامایه کی نه لیبزیسی یاخود نیگار یکي فینسی. له مه ره یاسایه ک که له میژووی هونهری به کومهل دا بوونی هه یه وشایسته ی تیبینیه وه کو یاسای ژبانی که سایه تی هونهر مهنده، نه مه واده کات که نه م یاسایه نه بیته فاکته ریگ بو به ره و پیشچوون به لکوبه پیچوانه وه ده بیته هوی دو اکه وتن. له کاتیکی هاوسه نگی جیهانی ئیستاتیکی هه میسه له گوراندایه. به لی فیه لسه سوفه مه زنه کانی میژوی هاوچه رخی هونهر ده لین له مه ره نه وه ی زانیاری باشمان ده رباره ی هه یه بویه